

PER BYRGE SØRENSEN

Forvaltningsret

med et digitalt perspektiv

Per Byrge Sørensen

Forvaltningsret med et digitalt perspektiv

1. udgave/1. oplag

© Karnov Group Denmark A/S, København 2017

ISBN 978-87-619-3878-7

Omslag: Torben Lundsted, Korsør

Sats og tryk: Zeuner Grafisk, Skejby

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse af denne bog eller dele af den er ikke tilladt ifølge gældende dansk lov om ophavsret. Alle rettigheder forbeholdes.

Indholdsfortegnelse

Forord	5
1. Problemstilling og disponering	13
2. Retssikkerhed, effektivitet og digitalisering	14
3. Selvbestemmelse – fælles digitale løsninger	26
4. Begreber	35
4.1 Afgørelse	35
4.2 Aftaler og lignende privatretlige dispositioner	41
4.3 Automatisk sagsbehandling	42
4.4 Big data	43
4.5 Dokument	43
4.6 Dokumentation	46
4.7 ESDH-system	48
4.8 Faktisk forvaltningsvirksomhed	50
4.9 Fuldmagt	51
4.10 God forvaltningsskik	52
4.11 Grunddata	54
4.12 Internt dokument	54
4.13 Journalisering	56
4.14 Objektiv sagsbehandling	57
4.15 Persondata	57
4.16 Registrerede	58
4.17 Sagsbehandling	59
4.18 Samtykke	61
5. To sagsforløb	63
5.1 En lønmodtagers ret til sygedagpenge	63
5.1.1 Lovbestemmelserne	63
5.1.2 Det administrative forløb	64
5.1.3 Forvaltningsretlige betragtninger	67
5.2 Ændring af en sygedagpengeydelse	68
5.2.1 Lovbestemmelserne	68
5.2.2 Det administrative forløb	68
5.2.3 Forvaltningsretlige betragtninger	70
6. Sagens begyndelse	72
7. Rette myndighed	76

Indholdsfortegnelse

- 7.1 Hvilke myndigheder er omfattet af forvaltningsloven? 76
- 7.2 Bemyndigelsesbestemmelsen i fv. § 1, stk. 3 79
- 7.3 Hvilke sagsområder er omfattet af forvaltningsloven? 80
- 7.4 Delegation inden for myndigheden 81
- 7.5 Delegation fra myndigheden til private 83
- 7.6 Myndigheden som entreprenør for en anden myndighed 85
- 7.7 Hvor myndigheden ikke er kompetent 87
- 8. Myndighedens medarbejdere 89
  - 8.1 Myndighedens administrative ledelse 89
  - 8.2 Lydighedspligt og loyalitet 90
  - 8.3 Tavshedspligt 94
    - 8.3.1 Hvem har tavshedspligt? 94
    - 8.3.2 Hvilke oplysninger er fortrolige? 95
    - 8.3.3 Hvad vil det sige at videregive, og hvem er uvedkommende? 104
    - 8.3.4 Handler i åbenbar almeninteresse 106
    - 8.3.5 Pålæg om tavshedspligt 106
  - 8.4 Medarbejdernes ytringsfrihed 107
- 9. Inhabilitet 112
  - 9.1 Almindelig habilitet 112
  - 9.2 Speciel inhabilitet 112
    - 9.2.1 Afgrænsning overfor automatisk sagsbehandling 112
    - 9.2.2 Inhabilitetsgrunde 114
  - 9.3 Betydningen af speciel inhabilitet 120
  - 9.4 Retsvirkningen af inhabilitet 120
  - 9.5 Generel inhabilitet 121
  - 9.6 Myndighedsinhabilitet 122
- 10. Vejledning 126
  - 10.1 Vejledningsforpligtelsen i henhold til forvaltningslovens § 7, stk. 1 126
  - 10.2 Vejledning, når der bruges obligatorisk digital selvbetjening 129
  - 10.3 Vejledning, hvor Udbetaling Danmark er ansvarlig myndighed 131
  - 10.4 Retsvirkning, når den lovbestemte vejledningspligt tilsidesættes 133
- 11. Sagens part 135
  - 11.1 Hvem er part 135

Indholdsfortegnelse

- 11.2 Elektronisk identitet 138
- 11.3 Repræsentation 139
  - 11.3.1 Traditionel repræsentation 139
  - 11.3.2 Digital fuldmagt 141
- 11.4 Partens rettigheder under sagsbehandlingen 142
- 12. Sagens faktiske grundlag 143
  - 12.1 Rammer for sagsoplysningen 143
    - 12.1.1 Undersøgelsesprincippet 143
    - 12.1.2 Grundlæggende principper 146
  - 12.2 Oplysningskilder 152
    - 12.2.1 Oplysninger, der er til rådighed for myndigheden 152
    - 12.2.2 Oplysninger fra andre myndigheder 157
    - 12.2.3 Oplysninger fra sagens part 164
    - 12.2.4 Oplysninger fra andre private m.fl. 165
    - 12.2.5 Oplysninger fra besigtigelser m.m. 168
  - 12.3 Notatpligt og bevisvurdering 171
- 13. Partens aktindsigt 175
  - 13.1 Den almindelige regel 175
  - 13.2 Undtagelse af sager 179
  - 13.3 Undtagelse af dokumenter – interne dokumenter 180
  - 13.4 Undtagelse af dokumenter – særligt kvalificerede dokumenter 184
  - 13.5 Sagens faktiske grundlag – ekstraheringspligt 186
  - 13.6 Undtagelse af bestemte oplysninger 188
  - 13.7 Meroffentlighed 191
  - 13.8 Begæring om aktindsigt 192
  - 13.9 Retsvirkning af et uberettiget afslag på aktindsigt 193
  - 13.10 Partens ret til at afgive en udtalelse 193
- 14. Partshøring m.m. 195
  - 14.1 Oplysningspligt efter persondatalovens §§ 28-30 195
    - 14.1.1 Specielt om indsamling hos den registrerede 195
    - 14.1.2 Specielt om indsamling hos andre 196
    - 14.1.3 Undtagelser fra persondatalovens § 28 og § 29 198
  - 14.2 Pligt til partshøring 198
  - 14.3 Undtagelser fra pligten til partshøring 203
  - 14.4 Undladelse af partshøring af hensyn til parten 205
  - 14.5 Eventuelle formkrav til den lovbestemte partshøring 205

Indholdsfortegnelse

- 14.6 Retsvirkningen af undladt partshøring 207
- 15. Brug af en retsregel 209
  - 15.1 Legalitetsprincippet 209
    - 15.1.1 Hjemmel i loven 210
    - 15.1.2 Lempeligere hjemmel 214
  - 15.2 Retsreglen 219
  - 15.3 Fortolkning 221
  - 15.4 Udfyldning 226
  - 15.5 Begrænsninger i det frie skøn 228
  - 15.6 Gældende ret i digitaliseret form 239
  - 15.7 Retsvirkning af manglende eller mangelfuld hjemmel 241
- 16. Afgørelsens begrundelse, formulering og udmelding 243
  - 16.1 Begrundelse 243
    - 16.1.1 Pligt til begrundelse 243
    - 16.1.2 Begrundelsens nærmere indhold 245
    - 16.1.3 Retsvirkningen af en manglende eller mangelfuld begrundelse 251
  - 16.2 Klagevejledning 253
    - 16.2.1 Pligt til klagevejledning 253
    - 16.2.2 Klagevejledningens indhold 254
    - 16.2.3 Retsvirkningen af en manglende eller mangelfuld klagevejledning 255
  - 16.3 Afgørelsens form, autenticitet og udmelding 255
    - 16.3.1 Afgørelsens form 255
    - 16.3.2 Den skriftlige afgørelsens autenticitet 259
    - 16.3.3 Autentisk kopi 263
    - 16.3.4 Afgørelsens disponering og sprog 265
    - 16.3.5 Retsvirkning af mangelfuld form eller autenticitet 266
  - 16.4 Afgørelsens udmelding 267
    - 16.4.1 Selve udmelding 267
    - 16.4.2 Retsvirkning 268
- 17. Tilbagekaldelse af en afgørelse 271
  - 17.1 Afgrænsning m.m. 271
  - 17.2 Loven nævner en tilbagekaldelsesmulighed 271
  - 17.3 Vilkår om tilbagekaldelse 274
  - 17.4 Tilbagekaldelse i øvrigt 275
- 18. Genoptagelse (remonstration) 280
  - 18.1 Frivillig genbehandling 280

Indholdsfortegnelse

18.2	Pligtmæssig genbehandling på partens initiativ	281
18.3	Pligtmæssig genbehandling på myndighedens initiativ	282
19.	Tilsyn med eget sagsområde	286
19.1	Byggesager m.v.	286
19.2	Økonomiske velfærdsydelse til enkeltpersoner	290
20.	Tilsyn med andre myndigheder	297
20.1	Folketingets Ombudsmand	297
20.1.1	Ombudsmandens sagsområde	298
20.1.2	Rejsning af en ombudsmandssag	302
20.1.3	Sagens behandling og beslutning	303
20.2	Fagministerens tilsyn	307
20.3	Statsforvaltningens tilsyn	311
20.3.1	Statsforvaltningens tilsynsområde	311
20.3.2	Rejsning af en tilsynssag	314
20.3.3	Tilsynssagens behandling	315
20.3.4	Statsforvaltningens udtalelse	316
20.3.5	Statsforvaltningens reaktionsmuligheder	317
20.3.6	Indenrigsministeriets rolle	321
21.	Administrativ klage	324
21.1	Administrativ rekurs	324
21.1.1	Klageberettigede	325
21.1.2	Den indledende procedure	326
21.1.3	Klagesagens behandling og afgørelse	327
21.2	Lovbestemt klageadgang	330
21.2.1	Klageberettigede	331
21.2.2	Den indledende procedure	332
21.2.3	Klagesagens behandling og afgørelse	334
22.	Domstolsprøvelse	337
22.1	Berettiget til at anlægge sag	338
22.2	Den indledende procedure	339
22.3	Procesmåden	341
22.4	Hvad kan domstolene efterprøve?	342
22.5	Domstolens afgørelse	347
	Domsregister	354
	Stikordsregister	356